

ՔԱՅՐԵՆԻՔ

15
Փարա

ՕՐԱԹԵՐԹ

15
Փարա

Հայրենիք ամեն օր կը հրատարակուի, տարեկան գինն է Գօլտյոյ եւ գաւառաց համար 7 արծաթ մեծիտ կանխիկ : գաւառացի համար տարբերակ ծախք մեր վրայ է : վեցամսեայ եւ եռամսեայ բաժանմանը ալ կը հրատարակուի :

Լրագրոյ վերաբերեալ գիր կամ համակ պատրիարքի տ. ցերեկային գիր ընդ ապա խառն Թ. 14 : Խմբագրութեան ուղղակի գիր եւ չտրուիր : Ծանուցման առջի մեկ ամիսէ մի համար 3 դրոշ է : ամիսեայ գումար համար սակարկութիւն կը լինի :

Հետեւեալ խիստ հետաքրքրական յօդուածը ընթերցողաց ուշադրութեան տրուան է :

ՀԱՆՂԵՍ ԹԱԳԱՂՐՈՒԹԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐ ԲՈՒՍՈՑ

Ըստ կայսերական հրովարտակի որ քանի մ'ամիս առաջ հրատարակուեցաւ Բուսիոյ մէջ, այս տարի Մոսքուայի մէջ պիտի կատարուի այն հանգէտ որով Աղեքսանդր Գ. իրաւամբ և ըստ օրինի պիտի ըլլայ կայսր ամենայն Բուսաց : Այնպէս որ մէջ չկայ ուրիշ հանգէտ մը որ չընդունար իր իշխանութեան հաւասարի Բուսիոյ կայսերաց թագադրութեան հանդիսին : Ուստի կարծէ մանրամասն տեղեկութիւն տալ այս հանգիսին վրայ :

Բուսիոյ կայսրը դեռ թագ չդրուած լիակի իշխանութիւն չունի իբրեւ ինքնակալ, որպէս թէ անշափահաւ մանակ մէ, որ առ մեծարանաց մանաւանդ քան իրաւամբ ունի ի թիւն զստանալ պետութեան : Կարող չէ պատերազմ հրատարակել կամ խաղաղութեան դաշն կաշտել, ոչ կրնայ մանկ կայսերական դահլու սենեակն և ոչ ալ կրնայ տալ առաջին կարգի պատուանշան : Կայսեր քայլը հրամաններն ոչինչ են եթէ անոնց ներքեւ չը տեսնուին պետութեան պաշտօնեաներէն երկուքին ստորագրութիւնները, վասն զի պաշտօնեայք կը համարուին իբրեւ խնամակալք պետութեան ցօրչափ կայսրն է քաղաքակրթական անշափահաւ : Այս միջոցին կայսրը չունի իրաւունք իւր վրայ առնելու յիսուն և վեց արտադրութիւնն որ կը պատկանին թագապալակ կայսերաց, այլ կը կոչուի պարզապէս Աղեքսանդր օրդի Աղեքսանդրի, և պատուոյ համար միայն կը ստանայ անոր Զար Բուսիոյ : Այսպիսի պարագայից մէջ զարմանալի չէ որ այլ և ալ կայսեր, որչափ հնար է, փութացուցած են թագադրութեան հանգէտը, չուզելով մնալ երկար խնամակալութեան ներքեւ : Մինչև ցարդ Բուսիոյ դահլուն յաջորդը մեծաւ մասամբ թագադրութեան հանգէտ կատարած են իրենց նախորդաց մահուանէն մինչև երկու ամիս ետքը : Այնպիսի պարագայներու մէջ յորս վէճ եղած է դահլուն վրայ, կամ յեղափոխութեանց վախ նշարուած է, կամ դահլ յփոխակալած է, ինչպէս ըրաւ կատարին, թագադրութեան հանգէտը կատարուած է անվայել աճապարանօք :

Պատմութենէ կը տրվինք թէ մինչ Պետրոսի մարմինը դեռ պաղած չէր, Կատարինէ փութաց Մոսքուա երթալ որչափ արագ կրնային տանել ձիերը, և կայսրուհի պատկուեցաւ այն օրը յորում հասաւ ի Մոսքուա : Վասն զի գիտէր թէ կայսրուհի պատկուելէն ետքն այլ ևս ապահով էր : Միլիոնաւոր Բուս գիւղացիք չեն կրնար հաւատալ թէ Զարն է չնորհօքն Առաւելայ ամենազօր Զարն, մինչև որ չօծուի Մոսքուայի մէջ : Զը պատկուած կայսր մը մահուան տանալով իւր տաճարին վայելու պատկանները չընդունիր : Պետրոսի Գ ի մարմինը թաղուած է Սուրբ Աթանասի հառաքել եկեղեցւոյ դուռից, փոխանակ թաղուելու Բեզբրոպուրի միջնաբերդին մէջ Սուրբ Պետրոսի և Սուրբ Պողոսի եկեղեցւոյ մեծ շիրիմը : քանզի Պետրոս թէ և կայսր էր, բայց օծուած և պատկուած չէր : Ուրիշ երկու չը պատկուած կայսերաց մարմինները թաղուած են առանց սովորական չքոյ և պատուոյ : Բուսիոյ մէջ տղայք որ կը մեռնին առանց մկրտուելու, կը զրկուին Գրիգորեանեան թաղումէ, և անպակ կայսր մը մեծաւ մասամբ կը համարուի իբրեւ անկանոն տղայ :

Միշտ սովորութիւն է որ թագադրութեան հանգիսին վերաբերեալ կայսերական հրովարտակը հրատարակուի հանդիսէն քանի մ'ամիս առաջ, որպէս զի հիւրեր ժամանակ ունենան հեռաւոր տեղերէ դաշտ : Կայսերական տան պաշտօնեայն կայսեր հրամանաւ հրաւիրագրուել կը զրկէ բարեկամ արքունեաց, հանրապետութեան նախագահելու, և օտար դիւանագէտներու : Ոչ թէ հրաւիրագրուել ալ հրամաններ կը զրկուին Բուսիոյ կայսերական տան անդամաց, կղերականաց, ազնուականաց, պաշտօնականաց, քաղաքապետաց, կառավարչաց, դատաւորաց և գիւղացեաց և այլն : Մեծ հանգէտը միշտ կատարուած է վերափոխման եկեղեցւոյ մէջ որ ի Մոսկուա, Բրէսլինի պարագին ներսի դին : Հին հըրաման մը կայ թէ թագադրութեան առթիւ ամեն չէնք երեք կարգ ճերմակ ներկով պիտի ներկուի : բայց Մոսկուայի բնակիչք յօժարութեամբ կ'օտին շաքարներ առաջ մաքրել և զարդարել իրենց քաղաքը : Հրաւիրեալ ինքնակալք, իշխանաւոր և դիւանագէտք պալատը հիւր կըլլան, բայց Բուս ազնուականք որ այս

առթիւ կ'ուզան դուրսէն, ուղղակի կերթան իրենց տաճարէն ուրիշ ազնուականաց տաճարներն, մինչև տնգամայնպիսի ազնուականաց զորս երբեք տեսած չեն, և անոնց կըլլան հիւր : Իսկ օտարականք կերթան պանդոկներն և տանները զորս քաղաքապետութիւնը վարձած է այս առթիւ, և հոն կը մնան հիւր քաղաքին ծախքով : Կայսրներէն ոմանք ուզած են որ թագադրութեան հանգէտը Փէթրոպուրի մէջ կատարուի, սակայն կղերականք միշտ պնդած են թէ այնպիսի թագադրութիւն մ'ապօրէն էր : Բրէսլին ըսուած տեղը չէ մէջ չէնք, այլ քաղաք մը, և ամուր քաղաք մը : Բարձրաւանդակի մը վրայ ութանկիւնի գետին մ'է բազմաթիւ արտավար տաճարածութեամբ և շրջապատեալ բարձր պարիսպներով և բերդերով : Այս պարիսպներուն մէջ կան չորս թագաւորական պալատ, երեք մայր եկեղեցի, կայսերական պահապան զօրաց բնակարանք, կառավարչին բնակարանք, համալսարան մը, և շատ մը վանքեր և կուստոսաններ : Բրէսլինի երեւոյթը շատ զարմանալի է, պատերը սպիտակ են, բերդերը զմրելով տաքոյն, մուտքերը վարդափայլ և մայր եկեղեցեաց տանիքը ոսկեղօծ : Թագադրութեան թափօրը կըսկսի Բրէսլինէն չորս մղոն հեռու հեծելազօրաց զօրանոցէն :

Հանգիսին օրուան առաւօտուն կայսրն սպիտակ ձիերու վրայ հեծեալ 60 մուսկետիկներ կերակն զօրանոցին դրանց առջև և փողեր կը հնչեցնեն : Գնդապետը կըլլէ և կը հարցնէ մուսկետիկներուն թէ իրմէ ինչ կուզեն : Անոր պատասխան կը արուի, «Զարը կը հրամայէ, ետեւեկեւել», և դաները կը բացուին, և զօրաց գունդն որ այս հրաւերին կըսպառէր, արշաւելով կըլլէ դուրս և կերթայ մուսկետիկներուն ետեւէն : Մուսկետիկները կերթան ապա տիգաւոր զորաց զօրանոցը, և անոնք ալ թափօրին կը յորին : Յետոյ մուսկետիկները կերթան համալսարանն, ապա Ս. Նիկողայոսի մայր եկեղեցին ուր կղերականք ժողված են, ապա կերթան դատարաններն ուր դատաւորք ժողված են, և անտի կերթան ազնուականաց, պատերազմական պաշտօնականաց, կառավարչաց, քաղաքապետաց, երկրին այլ և ալ կոչմանէն եկող պատգամաւորաց և արհեստաւորաց տե-

զերը, և յիշեալ տեղերը գտնուած ամեն կարգի մարդիկ կը միանան թափօրին հետ: Այսպէս թափօրին երթալով կը մեծանայ, և երբ թափօրին գլուխը կը հասնի Բրէժնին, թափօրին ետեւի կողմը դեռ քաղաքին ծայրը կը գտնուի: Երբ թափօրը կը հասնի Ս. Տիմիդրիոսի դուռը, այն դուռը դոյր կը գտնուի: Ուստի մօտենալիս կը հանգ առնելով, կը հնչեցնեն իրենց փողերը, և միջնաբերդին հրամանատարն երևելով կը հարցնէ անոնց թէ ինչ կուզեն: «Ձարը» կաշաղակէ բաղնիքիւնը: Երբ համար կուզէ՞ Ձարը» կը հարցնէ հրամանատարը: Բաղնիքիւնը կը պատասխանէ. «Կուզենք Ձարը զայն պակեկու համար հզօրաց հզօրագոյնը»: Եւ տօր վրայ գուռները կը բացուին:

(Յաջորդ թուով)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սովետաց Յանձնաժողովին կողմանէ մօրա 29 թուականաւ առ Ամեն Ս. Պատրիարք Հայրն շնորհաւ գիրք մը ի պատասխանի: Շատախուս արկածելոց խնդրոյն կը ծանուցանէ թէ Սովետաց Յանձնաժողովը 80 օսկիի նպատակով ևս շնորհ է ի վան, և Գալստեան Գէորգ պէյի յանձնարարէ է որ Շատախուս արկածելոց վիճակը քննելով, տեղեկագրէ իրեն:

Ազգ. Պատրիարքարանէն սուրբեցիք թէ Շատախուս արկածելոց համար մինչև ցարդ հետեւեալ նպատակները հաւաքուել են. 36 օսկի վանայ կուտակուէն, 400 օսկի վանայ ժողովրդէն, 50 օսկի Ներքին գործոց նախարարութիւնէն, 400 օսկի ալ Սովետաց Յանձնաժողովէն ընդ աւանը 286 օսկի:

Սովետաց Յանձնաժողովին գիրք մօրա 31 ին Ազգ. Պատրիարքարան հասած է, որոյ հետեւեալ օրը Ազգային ժողովոյ մէջ այս մասին հարցում եղած էր:

Տրապիզոնի Առաջնորդ Գեր Մատթէոս Եպիսկոպոս Նազարեանց Ս. Պատրիարք Հօրմէն խնդրած ըլլալով, որ յետ Զատիկի Բարերդ երթալու հրաման արուի իրեն ազգային վարչութեան կողմանէ իրեն յանձնուած քննութեան պաշտօնը կատարելու համար, Ս. Պատրիարք Հայրը Գեր. Մատթէոս Եպիսկոպի հրամայեց որ անմիջապէս Բարերդ ուղևորի ազգ. գործոց կընճառ վիճակը կարգադրելու համար:

Ներքին գործոց վանք. նախարարը Սեբաստիոյ կուտակալէն տեղեկանալով որ Շապին-Գորահիտարի ազգային վարժարանին մէջ վնասակար քերականներ կուտուցուին և նոր երգարան մ'ալ ձեռք ձգուած է յիշեալ քաղաքէն, Ս. Պատրիարք Հայրը Շապին Գորահիտարի Առաջնորդին յանձնարարեց քննել թէ ինչպէս ապակ քերականներ են տառնք և որ ժամանակ տպուած են, և անմիջապէս տեղեկագրէ իրեն:

Սուլէն Ազգ. Պատրիարքարան հասած գրութիւն մը կը ծանուցանէ թէ՝ տեղայն լուծեալ Բաղ. ժողովը ազգային բա-

զում վնասուց պատճառ եղած է: Բաղ. ժողովոյ անդամը առաջնորդարանի մէջ խել մը անօգուտ ծախքեր ընելէ զատ ազգային դրամոց մէկ մասն ալ կոկորդին անցուցած են: Առաջնորդարանի շինութեան մնացած 8000 դրոշ կարողութեամբ 48000 դրոշ կը պահանջէ եղեր, հակառակ պարագայի մէջ առաջնորդարանը փցնել սպառնալով:

Մշոյ գիւղերու ընկաները ժողովուրդը չարաչար կը կեղեքեն և թաղ. խորհրդոց բացակայութենէն օգուտ քողելով, ամեն տեսակ անիրաւութիւն և զրկանք կընեն:

Այս ալ Բաղ. ժողովը է, որոյ լուծման դէմ զօր Գեր. Օրմանեան կատարած էր, բողոք բարձաւ Գեր. Ալեքսանդր Եպիսկոպոս յատենի Ազգ. ժողովոյ:

Գեր. Ալեքսանդրի պաշտօնավարութեան օրով, Մշոյ գիւղերէն մէջ սահմանադրական թաղական խորհուրդներ չկազմուելէ զատ, վարժարաններն ալ բոլորովին անխնամ մնացեր են, և Գեր. Ալեքսանդրի գոնէ միանգամ գիւղական վարժարանները չէ այցելած, ինչպէս կը հաստատէր անցեալ օր մեր Մշոյ թղթակիցը:

Ազգային Պատրիարքարանի մէջ պահետի դիւանատուն մը շինեալու հարկըն ու կարևորութիւնը դիւանատան առաջին քարտուղար Թէլեան Բարթող Եփէնտի կողմանէ զգացուելով, նախորդ վարչութեան տեղեկագիր մը մատուցած էր:

Նախորդ վարչութիւնը յիշեալ տեղեկագիրն եղբակցութիւնը թէ և ընդունած, ապա զօրծառութիւնը յապաղած ըլլալով, արդի Բաղ. ժողովը որոշեց Պատրիարքարանի քարակիր օնեւեակը իբր պահետի դիւանատուն գործածել և նոյնին մէջ պատկանեալ գրադարաններ սահմանել և այս առթիւ որոշեց է և՛ հազար դրոշ ծախք ընել, որպէս զի Պատրիարքարանի տնօրէնը և գրութիւնները «արշիվ» գրութեան վերածուելով ամփոփ և անկորուստ մընան:

Ուսումն. խորհրդոյ ժ. Նիսան տեղի ունեցաւ երէկ Ղալաթիոյ Մատենադարանի մէջ:

Խորհուրդը Բաղարու Մեծնոր Գիւղի, Շապին Գորահիտարի, Նիկոմիդիոյ, Մարաշի, Թուրքմուշի և Իճատիէի վարժարանաց և Կեսարիոյ Ուսումնասիրաց ընկերութեան գործերով զբաղեցաւ, Նորը-Քաթուի Հօգաբարձութեան ընտրութիւնը և Ֆէրի գիւղի մէջ հաստատեալ Ուսումնասիրաց ընկերութեան կանոնագիրն վտերացոյց:

Եւրոպիոյ Բաղ. ժողովոյ կողմէ Ուս. խորհրդոյ հարցարանին ի պատասխանի յղուած ընդարձակ և կանոնաւոր տեղեկագիրը նկատողութեան տնտեսելով, խիստ գոհացուցիչ դանուցեալ:

Ատենը որ 8 ին բացուած էր, 44 ին գոցուեցաւ:

Այ-Սթէֆանօզէն տեղեկութիւն տար. ուսած էր մեզ թէ՝ տեղայն վարժարանը Բարաժանեան Մեծ. Խաչիկ աղայի կողմէ վարձու տրուել և որով կտակը բանաբարուել է. բայց սրովհետեւ մեք շատ վատահալութիւն չունէինք տեղեկատու ան. ձին վրայ, քննելով ստուգեցինք ի՞նչ այդ տեղեկութիւնը սուտ ու սխալ է:

Սուտ ու սխալ, օրովհետեւ բնաւ վարձու տրուած չէ, ալ աղբատիկ անձ մ'ալ առժամապէս հոն պատուարուած է, և թէ կտակ ալ չկայ, որպէս զի բանաբարով ալ գտնուի:

Բարաժանեան Մեծ. Մանուկ և Խաչիկ Եփէնտի իրենց անձնականէն չինած են այդ վարժարանն, որ միշտ կը ծառայէ իւր նպատակին, ուստի կտարաւ ապերախութիւն և անիրաւութիւն է հաշակել թէ Բարաժանեան Մեծ. Խաչիկ Եփէնտի կտակեալ վարժարանը վարձու տուել է. իբր թէ Բարաժանեան Եփէնտի պէտք ունենար ատանկ բանի մը:

Իսկ եթէ կարենայ հաստատել մէկը թէ իրօք կտակ մը կայ և թէ այժմ բանաբարուել է, կրնայ ապահով ըլլալ թէ Մեծ. Տիգրան Եփէնտի Բարաժանեան, որ Մեծ. Մանուկ և Խաչիկ Եփէնտիներու կալուածաց ալ անկախ անօրէն է, պատրաստ է բանաբարուած իրաւունք մը (եթէ կայ այսպիսի բան մը) տեղը տանիլ:

Կըցաւինք որ Ազգին բարիք ընող և ընելու կարողութիւն ունեցող անձանց նկատմամբ վերաւարումներ տեղի կունենան, որ հարկաւ անպատեհ են և վիշտ կը պատճառեն լրջախոհ ազգայնաց:

ՆԵՐՔԻՆ

Ինչպէս երէկ դրած էինք, Լիբանանի խնդրոյն համար գումարեալ դեռ պատժողովը բան մը չկրցաւ ընել:

Էքսփրէս կրէ թէ Բ. Դուռը Պիպ-Տօտա փաշան իբր ընտրելի ներկայացուց, զոր Աւստրիա, Գաղղիա, Գերմանիա և Իտալիա ընդունեցան: Իսկ Ռուսիա և Անգղիա խել մը առարկութիւններ ըրեր և վերջապէս իրենց տէրութիւններէն հրահանգի սպասել օրոշեցին:

Պալլադիոյ իշխանին ճամբորդութեան պաշտօնական ծրագիրը հետեւեալ կերպով կը ներկայացնէ Էքսփրէս:

Իշխանը Կէօք-Սուի ըէօքը պիտի ելնէ և առաւօտուն ու կէս օրէն վերջը բաւական տան հանգիստ պիտի ընէ: Ժամը հինգին վերջ. Սուլթանին պիտի ներկայանայ, և անմիջապէս պաշտօնական ճաշ մը պիտի տրուի: Իշխանը հետեւեալ օր Բ. Դուռը պիտի այցելէ, իւր փափաքանաց համաժամ պալլադարական գործակատար Պ. Չանքօֆ իղգէտին շօքենաւով վարնա չգնաց, այլ գետապա նախան առաջին քարտուղարը գնաց:

Դեսպանատանց առաջին թարգման. ներք Կէօք-Սուի ըէօքը իշխանին այցելութեան պիտի երթան, այսօր ժամը 9ին շոգենաւիկով մը Այո շոգենաւիկը Նօյլ

մարդիկ իրենց արամադրութեան ներքե
դրած է։ Մեծ Եպարգոսի կողմանէ վէ-
քիլ էֆ. և Արամքին գործոց նախարարի
կողմանէ Կիւլլապեան էֆ. յառաւել շո-
ղենաւիկով մը մի և նոյն ժաման Կէօք-
Սուի պիտի երթան։

Իշխանին հետ կը գտնուին Պ. Վուլ-
քովիչ, Պ. Թովսիլէյի իւր քարտուղարը,
երկու թիկնապահ և ուրիշ մը։ Իշխանը
իզգէտօրէն շոգենաւը մտնելուն պէս
պաւլարական դրօշակը պիտի պարզուի,
դրօշակին վրայ արծիւ մը նկարուած է։
Աստիճան անգամ պիտի ծածանի օսման-
եան ջուրերուն մէջ։ Իշխանը երկուշոր-
թի առաւօտ Սօֆիայէն մեկնելու է։ Ռու-
սիոյ դեսպանատան կողմանէ թաժան
շոգենաւին վարնա զրկուելուն լուրը ըս-
տայգ չէ։ Իրաւ է որ այս շոգենաւը
դեսպանատան գրեւը վարնա տարեր է.
առկայ իզգէտօրէն հետ մայրաքաղաքս
չգիտի վերադառնալ։ Ռուսական երկու
նաւեր Զիւլաւիայէն թէնէտօս պիտի
երթան։ Իշխանը Աֆրիգ շոգենաւով Պի-
րէօն պիտի երթայ։

Հաւաք Սօֆիայէն հետեւեալ հետա-
գիրը կընդունի։

«Իշխանը իւր եղբոր հետ այս առա-
ւօտ (16 ապրիլ) վարնա մեկնեցաւ,
օւրկէ իզգէտօրէն շոգենաւը պիտի նստի»։

— Պրիպ-Տօտա փաշա երէկ Անգղիոյ
Անգղիոյ դեսպանատանը գնաց։

— Լօրա Տիւֆըրինի աղաքները Եգիպ-
տոսէն մայրաքաղաքս կը հասնին այսօր։

— Բերկրութեամբ իմացանք թէ Մեծ.
Դարբիէլ էֆ. Նորասուկեան Արտաքին
գործոց նախարարի իրաւաբան խորհրդ-
դական անուանելու է հանգուցեալ Պ.
Բարնիօի տեղ։

Նորասուկեան էֆ. իւր կառավարա-
կան ծառայութիւններովը և համարեալ
բը ծանուցեալ անձ մ'ըլլալով, այսպիսի
բարձր պաշտօն մը իւր բոլոր բարեկամաց
մեծ խնդութիւն պատճառեց։

— Կրեմէի «Ձէման» անուն տարա-
կան լրագիրը կը գրէ թէ Լիբանանի Ժո-
զովուրդը Հայ պաշտօնէի մը Լիբանանի
կառավարիչ կարգուիլը խնդրել է Բ.
Դրնէն։

— Պարսկական սահմանաց մէջ Ձէյլան
և Պէքիւր-պէյ գիւղերը ժանտախտ հա-
րակած ըլլալով, ինչպէս երէկ գրած է-
ինք, օսմանեան սահմանագիւղը զինու-
թական շրջանակ մը հաստատուելու և բո-
լոր հաղորդակցութիւնը դադարել են։

— Տաճկաստանի երկաթուղւոյ միաց-
ման գործադրութեան ձեռնարկեր է Բ.
Դրնէն։

— Եգիպտոսի արշաւանաց հրամանա-
տար լրտա Ուսուրլէյ Զարին թագա-
րութեան հանդիսին ներկայ գտնուելու
համար Մոսկուա պիտի երթայ։

— Ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտօֆ
շաբաթ օր Յունաց Ս. Պատրիարքին այ-
ցելութեան գացել է ի Ֆէնէր։

— Վագրէթ կը հերքէ այն զրոյցը թէ
Դարասաղի խնդրոյն համար Պօլսոյ մէջ

դեսպանաժողով մը պիտի կազմուի։

— Բուսէյի երկաթուղւոյ միացման
հրապարտական վրայ բազմաթիւ անձինք
Բուսէյի կողմերը երկիր գնելու ելեր
են։ և այս պատճառաւ դեսպաններուն
գինը 20 առ 0/0 բարձրացել է։

— Վագրէթ կը հերքէ իւր երէկի տը-
ւած լուրը թէ՝ Անգղիոյ և Եգիպտոսի
միջև դաշնագիր մը կնքուելու է, անգղ. զօ-
րաց Ծ տարի և Եգիպտոս մնալուն համար։

— Ալպանիացի վէհիպ փաշա Բուսէ-
յի պէյլէրպէյութեան տառիճան ընդու-
նեցաւ։

— Պաւլարիոյ իշխանը այսօր ժամը
2ին մայրաքաղաքս հասաւ։

ՀԱՅԿԱՅԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Նպարեղէնք և ոգիւնք ըմպելիք

Վաճառատունն մինչ յառաջիկայ Ս.
Զատիկ ամէն օր անխտիր բաց պիտի լի-
նի, այսպիսի ժամանակ իւր պատուար-
ժան յաճախորդները գոհացնելու համար
Ա. Ա. Սուրէնեան

Աւաճա համաժ Իէթէնհիլէր
քարուսու թիւ 16

Ա. Զ. Դ.

ՏԵՄԻՐԳԱՓՈՒԼԵԱՆ ԵՂԱՐԳ կը յայտնեն
յարգոյ ժողովրդեան որ այս անգամ անձամբ
Պաֆրա երթալով ամենաբնական ծխախոտներ
գնած են, զորոս այժմ ի վաճառ հանած են
դիւրամատչելի գնեցով։ Ընտիր ծխախոտ ծը-
խելու փափաքողները կը հրաւիրուին զայնս
փորձել եւ իմանալ որ ի Պօլս տակաւին կա-
րելի է եղեր բերել այն ծխախոտները, որ շատ
տարիններէ ի վեր միայն Եւրոպիոյ սահման-
ուած էին։

պատեմ։ որոյ փոշին և տարդի ստալանները կը վերցնեմ
կը մաքրեմ։ Սակայն տօնկա երկար ատեն ի միտին
չպիտի կարենանք ընել։ Առանց բաւ մ'արտասանելու
այս պարտաւորութիւնը կը կատարէ։ Եւ ինչ ունի ը-
սելու, Օրիորդը վերջինը պիտի լինի, և եթէ ես անկէ
վերջը ապրիմ, իւր պատկը ես պիտի բերեմ։ Յետոյ
ամեն բան պիտի վերջանայ։

Եւ տեսնելով որ Ալպէրթ իւր ձեռքերը մօրը դա-
գաղին վրայ պարզած է, դէպի գուռը ետ քաշուեցաւ
զոր բաց թողած էր։

Երիտասարդը չափազանց յուզուած էր։

— Ահ, իցիւ թէ կենդանի լինէր, ըսաւ նա։

Մինչ իւր ծննդավայրը մանկական խողերու լիշտա-
կը զարթուցած էր ի նմա, հիմա կոկոսէր խոր տրամաւ.
թիւն զգալ որմէ կը հասկնար թէ հայրենիք մը կար-
նցուցած էր։ Կը ցաւէր և կը գանգատէր ինքնիրեն
մեռելոց հետ յարաբերութիւն մը չունենալուն և այս
գերեզմաններուն մէջ իւր ամեն իրաւունքը կորսնցնե-
լուն համար։ Իւր ծեր ազգականին պատկներն անգամ
նախազգացութիւն մը երևցան իրեն. այս պատկները
կը հասկնային իրեն թէ այն բարերար ձեռքը որ կեն-
դանիներու ողջոյնը մեռելոց կը տանէր և մոռցուած
պարտաւորութիւն մը կը լիշտէր, վերջինը պիտի լի-
նէր։ Սակայն ռթափեցաւ, հրաժեշտի ակնարկ մ'օղ-
ղեց գերեզմանաց և հայր Մարթէնի հետ գերեզմա-
նափոխէն դուրս ելաւ։ Դուռը ետեւէն քօցուեցաւ, և
արևուն պայծառ և տաք լոյսը խոնաւ աչքերուն զար-
կաւ։ Ձեռքը հայր Մարթէնի երկնցուց շնորհակալ ըլ-
լալու և մեկնելու հրաման խնդրելու համար. բայց

ձմեռը մաներ էր։ Եւ երբ մտածեց երիտասարդը թէ
այս խեղճ պատերուն մէջ ուրախութիւն մը կապառէ
իրեն, օրտն ոկաւաւ տրտմիլ. չէր ուզեր երբէք մտքէն
անցնել թէ իւր հին բարեկամը թերևս մեռած լինի,
կուզէր անկէ ամեն բան անդեկանալ գերեզմանափոխին
բանալին ուզելով։ Ուստի անոր տանը զօր շատ աղէկ
գիտէր, գուռը զարկաւ։ Սարսուռեցաւ երբ իրեն ծանօթ
ձայն մը պատասխանեց. «հրամայեցէ» և ներս մտնելով
տեսաւ որ իւր բարեկամին մօղերը բոլորովին ճերմկած
էին, առկայն միշտ ինչպէս երբեմն, խնամով կոկուած։
Բարեմիտ մարդը զարմացմամբ իւր այցելուին երեւոյ
նայեցաւ, իւր երկար և նիհար մարմինը օր տրգէն կքիլ
օկուած էր, կէս մը վերցնելով, մինչ Ալպէրթ կը պօ-
ւար։

— Միշտ հո՞ս էք դուք, պարոն Մարթէն։

Երեւոյնին առաջ մօտեցաւ, խօշոր ակնօցները դրաւ
և զուր տեղը ջանաց իրեն հետ խօսող անձը ճանչել։
Բայց թիկնաթուին խորէն տկար ձայն մը լսուեցաւ որ
կրէր. «Ալպէրթ փօքրիկ Ալպէրթն է»։ Երեւոյնի կնոջը
ձայնն էր. կինը խուլ և գրեթէ կորածամակ եղած էր։
Երիտասարդին ձայնը լսած չէր, առկայն անոր ձևերէն
և բնազդուով մը զայն ճանչեր էր. կինը տաք ելնել և
ձեռքը անոր կարկուռելու փորձ մ'ըրաւ։ Ալպէրթ անոր
գիրկը նեաւել ուզեց, առկայն յանկարծ կանգ առաւ.
Փրանսինը տեսնելով օր թիկնաթուին մօտ օտքի վրայ
կանգնած կարմրել և աչքերը խօնարհել էր։

Հին մարդոց ընդունելութիւնը բարեկամական եղաւ.
առկայն բնաւ չը հարցուցին թէ ինչ պատճառաւ Ալ-
պէրթ իրենց տունը կուգար, ոչ ալ թէ երկար ատենէ

Մէտրիք նէզարէթի միւֆէթթիլէրինտէն
Շիւթի վէ Միքսիւն ԱՇՃԵԱՆ ԷՖԵՆՏԻՆԻՆ
Սոյ ու հիմմէթիլէ
Մէյաւնը ինթիշարէ չրգան
Ֆրանսիական թիւրքաճէթի
ՂՈՒՆԵԷԹ--ԻԼ--ԼՈՒՂԱԹ
Նամ լուղաթ քիթապընըն թապի ու նաշիրի
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊԱՂՏԱՏԵԱՆ

Իսկը մէզքիւր 40-45 ճիւղտէն իսկարէթ
օլուպ, պէհէր ճիւղի 32 տահիթէյի հալի պու-
լունմագտա. վէ հէր 15 կիւնտէ պիւր տէֆա
նէշր օլունմագտա տըր :

Լուղաթը մէզքիւրըն 21 ինճի ճիւղի նէշր
օլունմուշ տըր :

25 ինճի ճիւղտէն սօնրա տպօնէ գապուլ
օլունմագտա տըր :

Ապօնէ ֆիյաթը

Ղրուշ

Տէրաաաթէթ իշին ՄՃ. 20 ղրուշտան

45

Վիլաեաթ իշին

72

Պէհէր ճիւղին ֆիյաթը

2

Ապօնէ եաղըմագ իսթէյէնլէր Տէրաա-
տէթտէ 2ադմագճըլարտա Յակոբեան նանըն-
տա Ն. 13 Արամեան մաթպասընա միւրա-
ճաաթ իթմէլի տիրէր :

ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ ԿԱՐԵԻՈՐ ԱՁԴ

Երսուն հինգ տարիէ ի վեր Փարիզու մէջ
ուսմամբ եւ գործով ապրող Թիւսիւզեան
Յովհաննէս էֆ. իւր հայրենակցաց կը նուիրէ
իւր փորձառու, ժրջան եւ հաւատարիմ միջ-
նորդութիւնն առեւտրական ամեն տեսակ գոր-
ծողութեանց համար համեատ միջնորդանով .
հասցէն է 26 «ռիւ տէ պաղիյոյօլ» (Rue des
Batignolles) Փարիզ :

ՏԵՐ-ԻՄԲԱԳԻՐ

Մ. Յ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ

Իրգա փաղա խաճ քիւ 14

Փ Ա Ն Ա Ս Է

ԴԵՂ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ԴԵՂ ՍԱՄԱՐԱԾԻՈՅՆ

Կը ծախուի Միլիտեան եւ Ընկերաց Ամերիկեան վաճառատունը ի Ղալաթիւ Կ. Պօլսոյ .
Փանաթէն իւր օգտակարութեամբն, ինչպէս Ամերիկայի եւ Եւրոպիոյ, նոյնպէս եւ Քուր-
քիոյ այլ եւ այլ կողմերը մեծ ընդունելութիւն գտած է :

Փանաթէն գեղացւոյն եւ գաւառացւոյն բժիշկն ու բարեկամն է, եւ մեծ օրհնութիւն
մը համարուած է այն տեղերուն համար, ուր բժիշկ ու դեղ եւ դարման հազիւ կը գտնուին :
Փանաթէն բուսեղէններէ բաղադրեալ լինելով բոլորովին անվնաս է : Փանաթէն այրածին ցաւը
կ'առնէ ու քիչ առնի մէջ կը բուժէ . նոյնպէս եւ մարմնոյն կարուած ու ճմլուած տեղե-
րուն ցաւն ու բորբոքը շուտով կ'անցնէ :

Ձղային, յօդային եւ սակրային ստատիկ ցաւերը բուժելով՝ ազնապեալ կը հան-
դարեանցնէ : Սաամոքի, փորի եւ աղեաց ցաւերը կը կտրէ ու աղղէ յառաջ եկած զժուարու-
թեանց առաջը կ'առնուի :

Փանաթէն ակաւայի սաստիկ ցաւերը շուտով կը բուժէ : Մարմնոյն կարուած կամ վիրա-
ւորեալ կողմերն առաւ փանաթէ քեղով շուտ կը բժշկուին ու կը գոցուին : Փանաթէն կը
բժշկէ նաեւ փորհարութիւն, թանջք, հազ, ջերմ, կոկորդի բորբոք եւ ուռեցք, մէջքի ցաւ
եւ այլ զանազան ախտեր, որոց սկզբնապատճառը գրեթէ նոյնն են : Այսպէս կը վկայեն շա-
տեր, որք փորձած են : Ընտանիք իրենց տան մէջ ու պանդուխտք եւ ճանապարհորդք իրենց
մօտ փանաթէ պահելով եւ յանկարծական դժուարութեանց առնէ գործածելով՝ մեծ օգուտ
կը քաղեն եւ ծանր հետեւանաց առաջը կ'առնուն : Փանաթէն հեղուկ է, «ը թէ՛ մարմնոյն
վրայէն քեղով եւ թէ՛ խմելով ալ բժշկութիւն կը գործէ :

Գործածութեան կերպը հետն է : Գլխաւոր վաճառատեղին է, Ղալաթիւ Եֆէնի-ճամիի դրան
կից Միլիտեանին Ամերիկեան վաճառատունը, նաեւ մայրաքաղաքի գեղադործաց քով ու գա-
ւառներն ալ կը գտնուին :

ի վեր ուր մնացած էր. Երիտասարդը իւր բարեկամները
կը վստահեցնէր թէ զիրենք այնպէս գտած էր ինչպէս
թողած էր . թէ իրենց տունը բնաւ փոխուած չէր, եւ
թէ կարծուածէն քիչ ծերացած էին իրենք : Յետոյ
սկսեալ իւր հին խաղերուն վրայ խօսիլ, ըսաւ թէ ինչ
որ ծերունի Մարթէն իրեն համար շինած էր, ամենքը
կը յիշէր : Դպրոցի սուսուցիչը կը ժպտէր :

— Այո, երբ վարդ մը յիսուն տարիէն աւելի ժա-
մանակ կանցնէ աղոց հեռ, շատ աղէկ կրնայ գիտնալ
թէ աղաքը զբօսցնելու համար ինչ պէտք է :
Կիւր ծրանքինի գործաւ :

— Հիմա կրնաք Պ. Ալպէրթէն խնդրել, ըսաւ նա,
որ ինքը պատմէ թէ ժամանակաւ ինչ աղմուկ կը յարու-
ցանէր, եւ երբ կնիւնէ կողովներ կը հիւսէի իրեն, ան-
միջապէս կը հանդարտէր :

Յետոյ երիտասարդին դառնալով .

— Օրիորդ ծրանքին փոքրիկ Ալպէրթին վրայ խօ-
սելով չէր յադեհնար բնաւ . կը կարծեմ թէ առօր համար
միայն մեր տունը կուգար . վասն զի նախ գերեզմանա-
տունէն կը վախնար : Սակայն երբ փոքրիկ Ալպէրթի
վրայ կը խօսէինք, ամբողջ ժամեր մտիկ կընէր :

Ալպէրթ տեսաւ որ օրիորդը նորէն կը կարմրէր,
եւ առաջինէն աւելի, եւ ծերունւոյն խօսքերը լսնոր
այցելութեան նպատակը կը յիշեցնէին, յանկարծ ը-
սաւ .

— Հայր Մարթէն, կը խնդրեմ որ գերեզմանատան
բանալին ինձի տաք :

Բարեմիտ մարդը ձեռքը պառն երկնցուց ուր բա-
նալին կախուած էր այս տունը շինուելէն ի վեր, յետոյ
թուիշէ գտակը փնտռեց :

— Ձեմ ուզեր չձեղ յոգնեցնել, ըսաւ Ալպէրթ . եւ
ծերունւոյն թեւէն բռնեց աթոռին վրայ նստեցնելու
համար :

Բայց Մարթէն ճերմկցած գլուխը թօթաւեց :

— Աօիկա իմ գործն է . սանդուխներէն շատ ան-
գամ իջած եմ եւ չեմ իյնար, Ասկէ զատ մեռելոց այ-
ցելութիւն ընել միշտ բարեպաշտական գործ մ'է :

Արդէն սեմին վրայ էր եւ Ալպէրթ լսին անոր եւ
տեւէն կերթար : Կողնի փայտէ ծանր դրան առա-
ջը հասան, բանալին նիգին . էջ ճանչլ խոնաւ օդ-
մը երեսնուն զարկաւ եւ սկսան սանդուխներէն վար իջ-
նել :

— Ձեր մայրը հոն է, ըսաւ Մարթէն գլխարկը
հանելով :

Ալպէրթի աչքերը դադաղները օրոշել կարենալէ
առաջ մթութեան բաւական վարժուած էին : Պատերուն
դէմ կուտակեալ կորզերը պարագ դադաղներու քիչ
տեղ թողած էին : Ահա իւր մօրը դադաղը : Մօտակայ
դադաղին նման ծաղկէ պսակներով ծածկուած էր,
որք թէեւ թառամած սակայն քիչ ժամանակ առաջ
կապուած էին, բարեկամ ձեռք մը դրած էր այս կեն-
դանի յիշատակը : Ծերունին Մարթէն օր զայն կը գիտէր
միշտ թէեւ ետին կանգնած էր, անոր մտածութիւնը
գուշակեց եւ ճիշդ հարցման մը պատասխանելու նման
ըսաւ .

— Օրիորդ թինշըն բրած է այս բանը . իւր աղագու-
նաց, եղբարց, քուսորդւոյն տարեդարձի օրը իւրաքան-
չիւրին մէյակէ պսակ կը բերէ միշտ մի եւ նոյն ժամուն .
բանալի ի ձեռին գերեզմանափոխի առջև անոր կըն-
դ